

Asia: STM093:00/2016

Romaniasiaain neuvotelukunnan luonnos Romanipoliittiseksi ohjelmaksi (2018-2022)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kotimaisten kielten keskus

Lausunto romaniasiaain neuvottelukunnan luonnoksesta Suomen romanipoliittiseksi ohjelmaksi 2018–2022

Tekeillä oleva toinen romanipoliittinen ohjelma tähtää pitkälti samoihin tavoitteisiin kuin ensimmäinenkin. Ohjelman yleisenä päämääränä on edistää romanien osallisuutta ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa ja sen toiminnan eri osa-alueilla. Pää tavoitteeksi hahmotellaan se, että romanien kielellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten oikeuksien myönteinen kehitys jatkuu. Tavoitteet ovat kannatettavia.

Eri tahojen välinen yhteistyö on elinehto pienen kielen ja kulttuurin säilyttämiseksi. Kotimaisten kielten keskus pitää merkittävänä asiana sitä, että ohjelma pyrkii ensimmäisen ohjelman tapaan saattamaan toimijoita yhteen ja luomaan toimijoiden välille synergiaa. Erityisen myönteisenä asiana pidämme sitä, että toimenpidesuosituksen lomassa tuodaan esiin hyviä käytäntöjä tavoitteisiin pääsemiseksi.

Ohjelma sisältää 9 toimintalinjaa, jotka sisältävät kaikkiaan 159 toimenpide-ehdotusta. Toimenpide-ehdotuksia on paljon. Ne ovat keskenään erimitallisia ja osa niistä on vaikeasti seurattavia. Kullekin toimenpide-ehdotukselle on nimetty vastuutaho, mikä on hyvä asia. Vastuutahojen määrä vaihtelee, ja verraten usein toimenpide-ehdotuksen toteuttavia tahoja on useita. Niissä tapauksissa, joissa toimijoita on useita, vastuunjaon konkretisoimiseksi on syytä ilmaista päävastuutaho. Tämä selkiyttää työnjakoa ja helpottaa toimenpiteen seurantaa.

Ohjelman luku 3.4.1 käsittelee romanikielen vahvistamiseen liittyviä toimenpiteitä. Toimenpideehdotuksen 55 (Järjestetään vuosittain kielikoulutusta ja kielipoliittisia kysymyksiä käsitteleviä tilaisuuksia yhteistyössä romaniväestön, eri sidosryhmien ja muiden vähemmistökielten edustajien kanssa) yhtenä vastuutahona on Kotimaisten kielten keskuksen romanikielen lautakunta (vastuutahot: OKM, OM, Ronk, Kotuksen romanikielen lautakunta). Tämänäyttöisissä toimenpideehdotuksissa on erityisen tärkeää määrittää päävastuutaho ja muidenkin rooli mahdollisten kustannusten varalta. Romanikielen lautakunta on osallistunut tilaisuuksien sisällön suunnitteluun aktiivisesti, mitä on syytä jatkaa.

Lautakunta on yhtenä vastuutahona (Kotuksen romanikielen lautakunta, Ronk, Helsingin yliopisto) myös toimenpideehdotuksessa 57 (Osallistutaan romanikielen asemaa edistävien kansainvälisten yhteistyöverkostojen raportointeihin ja toimintaan esimerkiksi alueellisten ja vähemmistökielten asiantuntijakomitean työhön). Lautakunta ja sen yksittäiset jäsenet ovat osallistuneet kansainvälisiin romanikieltä koskeviin raportointeihin. Lautakunnalla voi olla merkittävä rooli Euroopan alueellisten tai vähemmistökielten peruskirjan raportoinnin yhteydessä.

Toimenpiteen 65 (Tuotetaan romanikielen opetuksen tarpeisiin erilaisia ja eri kielitaitotasoja vastaavia op-pimateriaaleja huomioiden erityisesti digitaalisten materiaalien, kielenoppimispelien, -äänitteiden ja videomateriaalien tarve) yhtenä vastuutahona on mainittu Kotimaisten kielten keskus eli Kotus (vastuutahot: Opetushallitus, Kotus, romanijärjestöt, kustantajat). Oppimateriaalin julkaiseminen on julkishallinnossa lähinnä Opetushallituksen tehtäviä. Kotimaisten kielten keskus ei julkaise oppimateriaaleja, ja sen nimen mainitsemisesta tässä kohdassa on paikallaan pidättäytyä.

Romanikielen lautakunnan ydintehtävänä on antaa romanikielen käyttöä koskevia periaatteellisia tai yleisluonteisia suosituksia (Laki Kotimaisten kielten keskuksista, 4 §). Kotimaisten kielten keskus pitää myönteisenä sitä, että lautakunnan asema ja tehtävät nostetaan esiin romanipoliittisessa ohjelmassa (toimenpideehdotus 54). Romanikielen säilymisen kannalta on tärkeää, että romaniasiaain neuvottelukunta ja Kotimaisten kielten keskuksen romanikielen lautakunta jatkavat yhteistyötä.

Forsberg Ulla-Maija
Kotimaisten kielten keskus

Kankaanpää Salli

